10.11.2026

Majandus- ja tööstusministri 27. märtsi 2025. a määruse nr 6 „Võrdsete võimaluste ja soolise võrdsuse edendamise toetus“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi ka *ministeerium* või *MKM*) kasutab strateegilist partnerlust ühe viisina teha koostööd vabaühendustega, kes toetavad ministeeriumi valitsemisala eesmärkide saavutamist ning aitavad kujundada ja ellu viia poliitikat. Muudatuse eesmärk on täiendada tingimusi ja korda, mille alusel antakse strateegilise partnerluse tarvis toetust võrdsete võimaluste ja soolise võrdsuse poliitika kujundamiseks ja elluviimiseks, et muuta see protsess selgemaks ja läbipaistvamaks. Halduskoormuse kasvu muudatustega ei kaasne.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Määruse eelnõu on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi võrdsuspoliitika osakonna soolise võrdsuse poliitika juht Helen Talalaev (helen.talalaev@mkm.ee), sama osakonna võrdsete võimaluste poliitika juht Käthlin Sander (kathlin.sander@mkm.ee) ja soolise võrdsuse nõunik Lee Maripuu (lee.maripuu@mkm.ee). Määruse ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna nõunik Ragnar Kass (ragnar.kass@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeletoimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Merike Koppel (merike.koppel@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Määrus ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

Määrusega muudetakse majandus- ja tööstusministri 27. märtsi 2025. a määruse nr 6 „Võrdsete võimaluste ja soolise võrdsuse edendamise toetus“ 1. märtsil 2026 jõustunud sõnastust avaldamismärkega RT I, 26.02.2026, 19.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Punktiga 1 muudetakse termini „tulemus“ definitsiooni, et see vastaks selle taotlusvooru taotlusvormis mõeldud tähendusele. See muudatus aitab vältida ebakõla, mida varasem määruse ja taotlusvormi terminikasutus põhjustas.

Punktiga 2 muudetakse termini „väljund“ definitsiooni, sest selle praegune definitsioon ei vasta selle termini tegelikule taotlusvooru taotlusvormis mõeldud tähendusele. Taotleja saab taotlusvormis valida väljundiks kas soolise võrdsuse edendamise või võrdsete võimaluste edendamise. See muudatus aitab vältida ebakõla, mida varasem määruse ja taotlusvormi terminikasutus põhjustas.

Punktiga 3 täpsustatakse termini „võrdsed võimalused“ definitsiooni. Sõna „eneseväljendus“ täiendatakse täiendiga „sooline“, et oleks selge, et mõeldud on soolist eneseväljendust. Teiseks täiendatakse sõnu „vähemusrühma kuuluvad“ täienditega „nende tunnuste põhjal“, et oleks selge, et tekstis viidatud takistused peavad olema seotud loetletud tunnustega.

Punktiga 4 lisatakse sõnad „või hagelemise“, et ühtlustada võrdsete võimaluste ja soolise võrdsuse edendamise eesmärgi saavutamiseks toetatavate tegevuste loetelu.

Punktiga 5 uuendatakse projekti kestuse perioodi, milleks on järgmise taotlusvooru kohaselt kolm aastat: 1. jaanuarist 2028. aastal kuni 31. detsembrini 2030. aastal. Projekt ei tohi olla lühem kui kolm aastat.

Punktiga 6 lisatakse nõuete loetelu lõppu nõue esitada taotluses projektiga kaasnevate riskide kirjeldus ja maandamise meetmed. Sellega luuakse taotlusvooru taotlusvormi riskide kirjelduse ja maandamise meetmete osa, mis võimaldab taotlejal märkida taotlusesse oma projekti riskid ja nende maandamise meetmed. Ka varem tuli projektide riske ja nende maandamise meetmeid kirjeldada, sest määruse lisana toodud hindamisjuhendi järgi seda hinnati, kuid taotlusvormil puudus koht, kuhu riskide kirjeldus ja nende maandamise meetmed lisada. Selle muudatusega luuakse taotlusvormil ala, kuhu taotleja saab vajaliku info kirjutada, mille tulemusena on taotleja jaoks üheselt selge, kuhu riskide kirjeldus ja maandamise meetmed lisada tuleb.

Punktiga 7 täpsustatakse võrdsete võimaluste edendamise eesmärgil esitatud taotluses kirjeldatavate tegevuste kasusaajate sihtrühmi. See on vajalik tagamaks, et taotluses tuuakse välja, milliseid konkreetseid § 16 lõike 2 punktis 1 nimetatud gruppe nähakse sihtrühmana (tunnusepõhiselt) ja et oleks selge, et igas punktis nimetatud gruppi käsitatakse lõikes 1 sätestatud kolme rühma nõude puhul ühe rühmana. Kolme eri rühma nõue ei ole täidetud, kui sihtrühmadeks on märgitud näiteks ainult noored, puudega inimesed ja soolise identiteedi tõttu vähemusrühma kuuluvad inimesed, kuna sel juhul oleks tegemist ainult määruse § 2 punktis 7 nimetatud tunnuste põhjal vähemusrühma kuuluvate inimeste, st ainult § 16 lõike 2 punktis 1 nimetatud sihtrühmaga. Kolme rühma nõude täitmiseks oleks vaja kavandada tegevusi ka näiteks poliitikakujundajatele ja tööandjatele.

Punktiga 8 täpsustatakse, kuidas tuleb kirjeldada võrdsete võimaluste edendamise eesmärgil esitatud taotluses kirjeldatavate tegevuste kasusaajate sihtrühmi. Kui sihtrühmaks on valitud lõike 2 punktis 1 nimetatud inimesed, siis tuleb täpsustada, millise tunnuse (nt seksuaalne sättumus, nahavärv vms) põhjal nimetatud inimesed projekti tegevustest kasusaajad on. Lõikes on ka selgitatud, et taotluses võib esitada ka teisi olulisi sihtrühmi lisaks lõike 2 punktides 2–6 nimetatud sihtrühmadele, kui taotleja põhjendab taotluses, miks need on olulised sihtrühmad ja miks neile suunatud tegevused on vajalikud projekti eesmärkide saavutamiseks. Selline paindlikkus on vajalik, sest ei ole tingimata võimalik ette näha kõiki vajalikke sihtrühmi, kelleni on vaja jõuda projekti eesmärkide saavutamiseks..

Punktiga 9 täpsustatakse, et taotlusvoor on avatud vähemalt 21 kalendripäeva. Muudatus võimaldab korraldada taotlusvooru paindlikult, et see ei peaks olema avatud tingimata täpselt 21 päeva, vaid võib olla avatud ka kauem.

Punktiga 10 täpsustatakse õigusselguse eesmärgil, millistele nõuetele vastavust tuleb Riigi Tugiteenuste Keskusel (RTK) kontrollida.

Punktiga 11 täpsustatakse, et nõuetele vastavatest taotlustest tuleb RTK-l teavitada Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit (MKM). Eelnõukohase määrusega muudetakse taotluste menetlemise korda ja komisjoni asemel tuleb edaspidi teavitada MKM-i.

Punktiga 12 täiendatakse eelnõu paragrahviga 19^1. See muudatus tuleneb taotluste hindamise korra muutmisest – komisjon ei otsusta enam taotluste hindamisele saatmist. Hindamisele lähevad kõik taotlused, mis on RTK vastavuskontrolli läbinud. Komisjoni ülesanded algavad pärast hindamistulemuste vormistamist, kui tuleb otsustada, kas ja milliste taotluste üle tuleks pidada läbirääkimisi. Taotluste menetlemise etapid on: 1) vastavuskontroll, 2) hindamine, 3) taotluste menetlemine toetuse andmist korraldavas komisjonis, sh läbirääkimised. Seetõttu tuleb paragrahv taotluste hindamise kohta tuua ettepoole paragrahviks 19^1. Paragrahvis täpsustatakse, millistele taotlustele ja nendega seotud materjalidele antakse hindajatele ligipääs. Muudetakse asutust, kellele peavad hindajad esitama kirjaliku kinnituse oma sõltumatuse ja erapooletuse kohta. Kuna RTK koordineerib taotluste hindamist, siis on mõistlik, et talle saadetakse ka hindajate kirjalikud kinnitused. Kirjeldatakse, mida RTK peab tegema pärast taotluste hindamist. See muudatus tuleneb toetuste taotluste menetlemise korra muutmisest – komisjonile tuleb muudatuse kohaselt pärast hindamist esitada hindamise tulemused ja hindamise tulemusel koostatud taotluste pingerida. Hindamistulemused tuleb esitada koos hindajate kommentaaridega hinnatud taotluste kohta hindamiskriteeriumite kaupa, et komisjonil oleks põhjalik ülevaade hindajate hinnete põhjendustest.

Punktiga 13 tunnistatakse paragrahvid 20 ja 22 kehtetuks taotluste hindamise korra muutmise tõttu. Edaspidi selgitavad taotluste hindamise korda paragrahvid 19^1, 21 ja 21^1.

Punktiga 14 jäetakse välja nõue, et hindamisele minev taotlus peab saama komisjonilt positiivse hinnangu. Sisulise hindamise läbivad kõik vastavuskontrolli läbinud taotlused.

Punktiga 15 muudetakse toetuse andmist korraldava komisjoni rolli. Komisjoni ülesanne on hindamistulemuste põhjal otsustada, kas ja milliste taotluste üle tuleks pidada läbirääkimisi ja millistes küsimustes, ning korraldada läbirääkimised. Paragrahvis täpsustatakse, millest tuleb komisjonil läbirääkimisi kavandades ja pidades lähtuda, ja mida peab komisjon enne läbirääkimisi kindlaks määrama. Komisjon määrab kindlaks läbiräägitavad küsimused ning määrab endale ka esindaja, kes taotlejaga läbi räägib. Täpsustatakse läbirääkija ülesandeid pärast läbirääkimistel saavutatud kokkulepet. Läbirääkijal tuleb läbirääkimisel saavutatud kokkuleppe tulemusel muudetud taotlust kontrollida ja seejärel komisjoni teavitada, kas taotlus vastab saavutatud kokkuleppele. Kui taotlus ei vasta saavutatud kokkuleppele, võib läbirääkija anda taotlejale lisaaega puuduste kõrvaldamiseks. Täpsustatakse, et komisjon teeb RTK-le ettepanekuid taotlused rahuldada või rahuldamata jätta, kuid mitte ettepanekuid taotluste hindamisele saatmise kohta. See tuleneb toetuste taotluste hindamise korra muutmisest – komisjon ei otsusta enam taotluste hindamisele saatmist.

Punktiga 16 muudetakse paragrahvi 23. Lisatakse uus lõige 1, et viidata § 21^1 lõikes 12 nimetatud taotluse rahuldamata jätmise tingimustele. Lõikes 2 loetletakse taotluse rahuldamata jätmise tingimused lisaks lõikes 1 sätestatule. Lõikega 3 muudetakse taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlejale teatavaks tegemise tähtaega, et ühtlustada see taotluse rahuldamise otsuse teatavaks tegemise tähtajaga.

Punktiga 17 täpsustatakse, mille alusel tehakse taotluse rahuldamise otsus. Samuti täpsustatakse otsuse teatavaks tegemise tähtaega.

Punktiga 18 muudetakse teise ettemakse tegemise aega. Kuna projektide elluviimise periood on 1. jaanuar 2028 kuni 31. detsember 2030 ning teine ja kolmas ettemakse tehakse vastavalt nimetatud perioodi teise või kolmanda kalendriaasta alguses, siis tehakse teine ettemakse 2029. aasta jaanuaris.

Punktiga 19 muudetakse kolmanda ettemakse tegemise aega. Kuna projektide elluviimise periood on 1. jaanuar 2028 kuni 31. detsember 2030 ning teine ja kolmas ettemakse tehakse vastavalt nimetatud perioodi teise või kolmanda kalendriaasta alguses, siis tehakse kolmas ettemakse 2030. aasta jaanuaris.

Punktiga 20 lisatakse nõue tagada tegevuste elluviimisel ligipääsetavus, et tegevused oleksid ligipääsetavad kõikidele elanikkonna rühmadele. Punktiga lühendatakse ökoloogilise jalajälje selgitust. Projekti tegevuste elluviija peab ligipääsetavuse ja minimaalse ökoloogilise jalajälje tagamisel lähtuma Eestis kehtivatest õigusaktidest ja juhistest.

Punktiga 21 lisatakse määrusele rakendussätted, et oleks üheselt mõistetav, millisele projekti elluviimise perioodile määrus kohaldub.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määruse muutmise eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõju

Eelnõuga kavandatavad muudatused on tehnilised ja neil puudub oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, võrdsetele võimalustele, keskkonnale, majandusele, riigi julgeolekule ja välissuhetele.

Eelnõu eesmärk on täiendada tingimusi ja korda, mille alusel antakse strateegilise partnerluse tarvis toetust võrdsete võimaluste ja soolise võrdsuse poliitika kujundamiseks ja elluviimiseks, ning muuta see protsess selgemaks ja läbipaistvamaks. Eelnõukohasel määrusel on positiivne mõju strateegilise partnerluse toetust taotlevatele organisatsioonidele, kelle jaoks muutub taotluste menetlemine läbipaistvamaks. Samuti avaldab see positiivset mõju taotlusi menetlevatele asutustele, sest menetlemise kord muudetakse loogilisemaks ja selgemaks.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Toetusi antakse riigieelarvest. Eelnõukohase määrusega riigieelarvele kavandamata lisakulusid ei teki. Vajalike vahenditega on riigieelarves arvestatud.

MKM RE võrdsete võimaluste programmi (2028–2030) rakenduskulud perioodil 2026–2031 on järgmised:
2026 – 3650,20 eurot,
2027 – 3538,40 eurot,
2028 – 3503,00 eurot,
2029 – 3503,00 eurot,
2030 – 3503,00 eurot,

2031 – 863,40 eurot.

MKM RE soolise võrdsuse programmi (2028–2030) rakenduskulud perioodil 2026–2031 on järgmised:
2026 – 3367,80 eurot,
2027 – 3587,50 eurot,
2028 – 3678,70 eurot,
2029 – 3678,70 eurot,
2030 – 3678,70 eurot,
2031 – 960,60 eurot.

Taotlusvooru toetuste eelarve on 1 307 262 eurot, sellest 522 905 eurot on ette nähtud võrdsete võimaluste ja 784 357 eurot soolise võrdsuse edendamise eesmärgi saavutamiseks.

Toetuse saajatele kaasneb määruse rakendamisega omafinantseeringu kohustus 1% ulatuses projekti abikõlblikest kuludest. Taotluses võib ette näha suurema omafinantseeringu määra.

Määruse rakendamisega tulusid ette näha ei ole.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras. Muudetud määrust kohaldatakse ainult perioodi 2028–2030 strateegiliste partnerluste projektidele toetuse taotlemisele ja nende elluviimisele.

7. Määruse kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele ning e-posti teel arvamuse avaldamiseks SA-le Eesti Inimõiguste Keskus, MTÜ-le Eesti LGBT Ühing, MTÜ-le Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus, MTÜ-le Vabaühenduste Liit, MTÜ-le Eesti Transinimeste Ühing, MTÜ-le Q-Space, MTÜ-le Feministeerium, SA-le Eesti Naisteühenduste Ümarlaud, SA-le Mõttekoda Praxis ja MTÜ-le Eesti Puuetega Inimeste Koda.